

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 78/2011-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. D., S., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. R. B., s. r. o., B., v mene ktorej koná konateľ JUDr. R. B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžf 4/2009 z 23. júna 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. D. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. októbra 2010 doručená sťažnosť M. D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv

a slobôd (ďalej len „listina“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Sžf 4/2009 z 23. júna 2010.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou domáhal na Krajskom súde v Prešove (ďalej len „krajský súd“) preskúmania rozhodnutia Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „daňové riaditeľstvo“) č. 1/225/10335-69873/2007/991048-r z 19. septembra 2007, ktorým potvrdil dodatočný platobný výmer správcu dane Daňového úradu S. (ďalej len „daňový úrad“ alebo „správca dane“) č. 705/230/5424/07/BiU z 2. apríla 2007 (ďalej len „dodatočný platobný výmer“), na základe ktorého bol sťažovateľovi podľa ustanovenia § 44 ods. 6 písm. b) bodu 1 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon o správe dani a poplatkov“) vyrubený rozdiel dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie júl 2005 v sume 18 917,77 € (pôvodne vyrubenej v slovenských korunách v sume 569 917 Sk).

Sťažovateľ zásadne nesúhlasí so záverom o svojom hmotnoprávnom pochybení ako platiteľa dane z pridanej hodnoty a nesplnení podmienok na odpočet dane podľa ustanovenia § 49 ods. 2 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“) a podľa jeho názoru správca dane porušil svoje povinnosti vyplývajúce z ustanovení zákona o správe daní a poplatkov, zároveň sa nevysporiadal so všetkými námietkami uplatnenými žalobcom, čím došlo k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

Bližšie k tomu uvádza, že si za zdaňovacie obdobie júl 2005 uplatnil odpočítanie dane za nákup tovaru na základe faktúry č. 2005/07/082 z 22. júla 2005 od dodávateľa – obchodnej spoločnosti A., spol. s r. o. s tým, že časť tovaru uskladnil v prenajatých skladových priestoroch obchodnej spoločnosti v S. a časť v skladových priestoroch v K. Časť z tovaru sa však znehodnotila bez zavinenia sťažovateľa, preto tovar prerobil s cieľom čo najnižšej straty „do podoby regranulátu“. Tieto fakty sťažovateľ preukázal relevantnými listinnými dôkazmi, napr. čestným vyhlásením konateľa obchodnej spoločnosti R., s. r. o.

Zamestnanci správcu dane pri daňovej kontrole pochybili jednak v tom, že v súvislosti s prepracovanou časťou tovaru ju nevykonali za prítomnosti konateľa, ako to vyžadujú príslušné právne predpisy, ale v prítomnosti iného zamestnanca, ktorý na toto nebol oprávnený, nedisponoval príslušnými informáciami a ani sa nepodpísal pod zápisnicu o miestnom zisťovaní. Tento problém by tiež nebol vznikol, ak by mu pracovníci správcu dane nestratili účtovné doklady za predmetné zdaňovacie obdobie.

V žalobe sťažovateľ poukazoval na to, že správca dane nepostupoval v súlade s ustanovením § 2 ods. 1 a 2 a § 29 ods. 2 zákona o správe daní a poplatkov, pričom v tejto súvislosti sa opiera i o súdneho znalca (na druhej strane si je ale vedomý, že závery súdneho znalca v predmetnej právnej veci nie sú pre všeobecné súdy a rovnako pre ústavný súd záväzné).

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 S 61/07 z 8. septembra 2009 žalobu zamietol, pričom v rozpore s „*ust. § 250i ods. 1 OSP nevykonan dokazovanie za účelom preskúmania napadnutého rozhodnutia*“.

Sťažovateľ 6. októbra 2009 podal proti rozsudku krajského súdu odvolanie, v ktorom „*navrhol vykonanie dokazovania u správcu dane z daňových priznaní a rovnako tak zo živnostenského registra*“.

Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 Sžf 4/2009 z 23. júna 2010 rozhodol tak, že napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia citoval podstatné závery z napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý sa stotožnil so zisteniami a závermi daňového riaditeľstva, argumenty sťažovateľa obsiahnuté v odvolaní, vyjadrenie daňového riaditeľstva, pričom konštatoval, že námietky sťažovateľa nie sú dôvodné.

Najvyšší súd sťažovateľovi vytkol, že ako daňový subjekt neunesol dôkazné bremeno a spoľahlivo nepreukázal, že si odpočet dane ako platiteľ DPH uplatnil v súlade

s podmienkami na odpočet dane podľa ustanovenia § 49 ods. 2 zákona o DPH. Konštatoval, že jeho tvrdenie o nemožnosti predloženia dokladov preukazujúcich relevantné skutočnosti neobstojí (aj keď uznal, že išlo o požiar – objektívnu okolnosť), ale doplnenie dokazovania na návrh sťažovateľa na účely úplného zistenia skutkového stavu už nevykonal.

Sťažovateľ ďalej podrobne cituje z rozhodnutia najvyššieho súdu (s. 5, 6, 8 a 9) ktorého závery sú podľa neho rozporuplné, v čom vidí najmä pochybenia krajského súdu pri rozhodovaní o jeho žalobe. Poukazuje aj na niektoré rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. sp. zn. 5 SŽ 198/00 z 30. mája 2001 a sp. zn. 7 SŽ 124/01, nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 182/07 z 29. novembra 2007 a na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil, že najvyšší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 2 SŽf 4/2009 a jeho rozsudkom z 23. júna 2010 porušil jeho základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov právneho zastúpenia.

Sťažovateľ tiež žiada o nezverejnenie svojho mena a priezviska a jeho právneho zástupcu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (II. ÚS 122/05), čo principiálne platí aj v prípade základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy uplatňovaného v podstate ako *lex specialis* vo veciach, o ktorých rozhodol orgán verejnej správy (obdobne napr. III. ÚS 401/09).

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy (ktoré sú obsahovo totožné s označenými právami podľa čl. 36 ods. 1 a 2 listiny) rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžf 4/2009 z 23. júna 2010. Podstatou jeho námietok je to, že najvyšší súd (a tiež aj krajský súd) nevykonali riadne dokazovanie v jeho právnej

veci na účely odstránenia pochybností spočívajúcich v nedostatočnom zistenom skutkovom stave správnymi orgánmi (daňovými orgánmi).

Článok 124 ústavy postavil ústavný súd mimo sústavu všeobecných súdov, ktorým patrí právo, ale aj povinnosť zisťovať skutkové okolnosti toho-ktorého prípadu, vykonávať a hodnotiť dôkazy a prijímať relevantné právne závery, ktoré je potrebné v rámci odôvodnení rozhodnutí aj náležite obhájiť. Intervencia ústavného súdu do výsledkov rozhodovacej činnosti všeobecných súdov je možná len vtedy, ak tieto výstupy vykazujú znaky svojvôle a neodôvodnenosti a zároveň majú za následok porušenie základného práva alebo slobody podľa ústavy či medzinárodnej zmluvy. V prípade, ak všeobecný súd vo svojom rozhodnutí celkom zreteľne predstaví svoje právne názory, skutkové zistenia, myšlienkové pochody a rozumným spôsobom aplikuje a vykladá právo, niet dôvodu, aby ústavný súd také rozhodnutie označil za ústavne nekonformné.

Tým, že ústavný súd nepatrí do sústavy všeobecných súdov, neprináleží mu ani pozícia opravnej inštancie voči rozhodnutiam všeobecných súdov a zároveň nie je povinný chrániť sťažovateľov pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ich pred takými zásahmi do ich práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. V kontexte toho bolo pre ústavný súd podstatné, že interpretácia zistených skutkových okolností a aplikácia normatívneho textu zákonných ustanovení použitých najvyšším súdom bola presvedčivá.

Z obsahu sťažnosti a jej tvorených príloh ústavný súd pri predbežnom prerokovaní nezistil žiadne signály, ktoré by ho mohli pri predbežnom prerokovaní sťažnosti viesť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu.

Najvyšší súd vychádzal pri svojom rozhodovaní jednak z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 2 S 61/07 z 8. septembra 2009, ktorý zamietol žalobu sťažovateľa o preskúmanie rozhodnutia daňových orgánov, ale tiež vychádzal najmä z obsahu ich administratívneho spisu sp. zn. I/225/10335/2007.

Z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžf 4/2009 z 23. júna 2010 (zo skutočností opísaných na s. 4 až 9) vyplývajú konkrétne skutkové zistenia a logické právne závery, ktoré ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný nahrádzať. Rozhodnutie najvyššieho súdu podľa názoru ústavného súdu nevykazuje prvky arbitrárnosti, je zrozumiteľné a riadne odôvodnené. Preto nie je pravdou tvrdenie sťažovateľa, že „Rozhodnutie správcu dane bolo vydané bez dostatočne zisteného skutkového stavu a je v rozpore s viacerými právnymi predpismi (§ 2 ods. 1, ods. 3, § 29 ods. 1, ods. 2, ods. 4, § 44 ods. 4 písm. b / bod 1 zákona č. 511/1992 Zb.).“.

Z účtovných dokladov (faktúr, dodacích listov, evidencie DPH), ako aj písomnej korešpondencie medzi daňovými orgánmi a sťažovateľom, ako aj ďalších dôkazov najvyšší súd bol toho názoru, že sťažovateľ „pri preukazovaní oprávnenosti nároku na odpočet dane z pridanej hodnoty podľa ustanovenia § 49 ods. 2 zákona o DPH“ oprávnenosť tohto nároku daňovým dokladom „podľa § 70, § 71 v spojení s § 51 ods. 1 zákona o DPH... riadne nepreukázal, preto musí znášať dôsledky vyplývajúce z ich porušenia“.

Najvyšší súd sa tiež nestotožnil s názorom žalobcu, že „mu daňový úrad stratil doklady“, resp. „že sa miestneho zisťovania u spoločnosti R.; s.r.o. sa za uvedenú spoločnosť zúčastnil nekompetentný a neinformovaný pracovník“, čo riadne odôvodnil na s. 8 svojho rozhodnutia. Ďalej uviedol, že „Bolo na žalobcovi, aby preukázal, že tovar (uvedený v dodacom liste č. 2005/07/082 od dodávateľa A., s.r.o.) použil na dodávky tovarov a služieb ako platiteľ. Žalobca však takýto dôkaz nepredložil. Sám uviedol, že nevie preukázať predaj, príp. použitie tohto tovaru, nakoľko účtovné doklady, ktoré by použitie preukázali, boli znehodnotenú pri požiari. Ide síce o objektívny dôvod nepredloženia dokladov, ten však žalobcu nezbavuje povinnosti preukázať dôvodnosť uplatneného nároku na odpočet dane z pridanej hodnoty. Pritom je nevyhnutné mať na zreteli, že ak subjekt niečo požaduje, čo je viazané na splnenie určitých zákonných podmienok, je na ňom preukázať ich splnenie zákonnými relevantnými dokladmi (§ 29 ods. 8 zákona č. 511/1992 Zb.).“.

Dôkazné bremeno je na daňovom subjekte - žalobcovi (§ 29 ods. 8 zákona č. 511/1992 Zb. v spojení s § 49 ods. 2, § 51 zákona o DPH), Primárne je nevyhnutné uniesť dôkazné bremeno na strane daňového subjektu - žalobcu,, ktorý disponuje svojim právom uplatniť si za zákonom stanovených a splnených podmienok nárok na odpočet dane z pridanej hodnoty (je iniciátorom odpočítania dane z pridanej hodnoty) a ktorý si aj tento nárok uplatnil; preto je jeho povinnosťou preukázať, že nárok si uplatňuje odôvodnene a za zákonom stanovených podmienok.

Dokazovanie zo strany správcu dane slúži až na následnú verifikáciu skutočností a dokladov predkladaných daňovým subjektom. Ak daňový subjekt, na ktorom leží dôkazné bremeno, svoje tvrdenia spoľahlivo nepreukáže, nemôže byť nárok na odpočet dane z pridanej hodnoty uznaný ako oprávnený. Žalobca ako daňový subjekt uplatňujúci si právo na odpočítanie dane z pridanej hodnoty neunesol dôkazné bremeno, keď jednoznačným a vierohodným spôsobom nepreukázal použitie tovaru na dodávku tovarov a služieb ak platiteľ, čím nesplnil jednu z dvoch zákonných podmienok zakotvených v ustanovení § 49 ods. 2 zákona o DPH. Uvedené podmienky musia byť splnené kumulatívne, a preto nesplnenie jednej z nich, tak ako je tomu v predmetnej právnej veci, znamená negatívnu aplikáciu citovaného ustanovenia § 49 ods. 2 zákona o DPH. Vychádzajúc z uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje postup a rozhodnutie správnych orgánov oboch stupňov ako aj krajského súdu za správny a konformný so zákonom č. 511/1992 Zb. a zákonom o DPH.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 2 S 61/2007-49 zo dňa 8. septembra 2009 ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku)...“.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že v danom prípade najvyšší súd posudzoval správnosť rozsudku krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie správneho orgánu v daňových veciach, a v napadnutom rozsudku jasne predstavil, čo skúmal, z čoho vychádzal, ktorými právnymi normami sa riadil, ktoré okolnosti boli preň určujúce a z akého dôvodu považoval závery krajského súdu, ako aj závery daňových orgánov v otázkach dane z pridanej hodnoty za správne.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené a s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07), sťažnosť v časti pre namietané porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2011